

Молодіжний економічний вісник ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Журнал

№ 4
спецвипуск
грудень 2025

***VI Всеукраїнська науково-практична конференція докторантів,
молодих учених та студентів «Розвиток європейського простору очима молоді:
економічні, соціальні та правові аспекти»***

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

**Молодіжний економічний вісник
ХНЕУ ім. С. Кузнеця**

№ 4
спецвипуск
грудень 2025

Журнал

**VI Всеукраїнська науково-практична конференція докторантів,
молодих учених та студентів «Розвиток європейського простору очима молоді:
економічні, соціальні та правові аспекти»**

Виходить щоквартально

**Засновник – ХНЕУ ім. С. Кузнеця.
Видавець – ФОП Стожук А. П.**

**Затверджено на засіданні
вченої ради університету
Протокол № 10 від 23.12.2025 р.**

**Ідентифікатор медіа: R30-02756
(рішення Національної ради України
з питань телебачення і радіомовлення
№ 685, протокол № 9 від 7 березня 2024 року).**

Періодичність – щоквартально.
Мова видання – українська, англійська, французька, німецька.

Засновано в січні 2015 року згідно з рішенням вченої ради.

Редакційна колегія

Пилипенко А. А. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ імені Семена Кузнеця (головний редактор)

Бриль М. С. – канд. екон. наук, доцент ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Малярець Л. М. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Власенко Т. А. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Назарова Г. В. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Вовк В. А. – канд. екон. наук, доцент ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Пушкар О. І. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Гриневич Л. В. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Тищенко В. Ф. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Журавльова І. В. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Чернишов В. В. – канд. екон. наук, доцент ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Яценко Р. М. – канд. екон. наук, доцент ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Ястремська О. М. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Поштова адреса засновника:

61165, Україна, м. Харків, пр. Науки, 9а, **Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця**

Конт. телефон: (057)702-03-04

Відповідальність за достовірність фактів, дат, назв, імен, прізвищ, цифрових даних, які наводяться, несуть автори статей.

Рішення про розміщення статті приймає редакційна колегія. У текст статті без узгодження з автором можуть бути внесені редакційні виправлення або скорочення.

Редакція залишає за собою право їх опублікування у вигляді коротких повідомлень і рефератів.

У разі копіювання чи передрукування матеріалів посилання на електронний журнал обов'язкове.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи ДК № 4853 від 20.02.2015 р.

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2025

забезпечувати їх реалізацію через сучасні управлінські механізми. Стратегічне управління формує фундамент стійкого розвитку, дозволяє створювати довгострокові конкурентні переваги, забезпечує узгодженість управлінських рішень і сприяє інноваційному розвитку підприємства.

Перспективи подальших досліджень полягають у поглибленні вивчення моделей цифрової трансформації стратегічного управління, розробленні методичних рекомендацій щодо впровадження стратегічного контролю на основі штучного інтелекту, аналізі впливу інноваційних стратегій на ринкову стійкість підприємств різних галузей.

Науковий керівник – канд. екон. наук, доцент Томах В. В.

Література: **1.** Ансофф І. Стратегічне управління. Київ : Наука, 2019. 356 с. **2.** Портер М. Конкурентна стратегія: методи аналізу галузей і конкурентів. Київ : Основи, 2020. 432 с. **3.** Друкер П. Практика менеджменту. Київ : КНЕУ, 2018. 401 с. **4.** Mintzberg H. Strategy Safari. New York : Free Press, 2020. 406 p. **5.** Kaplan R., Norton D. The Balanced Scorecard. Boston : Harvard Business School Press, 2018. 322 p.

Стаття надійшла до редакції 02.12.2025 р.

РОЛЬ ЕМПАТІЇ У РОЗВИТКУ ВНУТРІШНЬОЇ МОТИВАЦІЇ ДО ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

УДК 316.6:364-043.86

Степанова Е. Р.

Кандидат екон. наук, доцент кафедри
соціальної економіки ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Піта О. Б.

Здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня IV курсу
ННІ економіки і права ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Анотація. У тезах розглянуто роль емпатії як психологічного чинника, що впливає на формування внутрішньої мотивації до волонтерської діяльності. Проаналізовано зв'язок між емпатійними якостями особистості, її емоційною чутливістю та готовністю до безкорисливої допомоги іншим. Визначено, що емпатія виступає провідним компонентом про-соціальної поведінки та забезпечує стійкість волонтерської активності навіть за відсутності зовнішніх стимулів.

Ключові слова: емпатія, мотивація, волонтерська діяльність, альтруїзм, соціальна активність.

Annotation. The theses consider the role of empathy as a psychological factor that influences the formation of internal motivation for volunteering. The relationship between the empathic qualities of a person, their emotional sensitivity and willingness to selflessly help others is analyzed. It has been determined that empathy is a leading component of pro-social behavior and ensures the sustainability of volunteer activity even in the absence of external incentives.

Keywords: empathy, motivation, volunteering, altruism, social activism.

В умовах сучасних соціальних викликів – воєнних дій, гуманітарних криз, масових переміщень населення – волонтерство стає невід’ємною частиною громадянського суспільства. Український досвід останніх років показує, що саме емоційне співпереживання і чутливість до потреб інших є головним рушієм залучення громадян до благодійних ініціатив. Дослідження емпатії як чинника внутрішньої мотивації є актуальним для розуміння психологічних основ сталого волонтерського руху, розвитку соціальної відповідальності молоді та запобігання емоційному вигоранню волонтерів.

Метою дослідження є визначення ролі емпатії у формуванні та підтриманні внутрішньої мотивації до волонтерської діяльності.

Основними завданнями є:

- розкрити сутність поняття «емпатія» в контексті соціальної психології;
- визначити механізми впливу емпатії на мотиваційну сферу особистості волонтера;
- проаналізувати особливості прояву емпатійних мотивів у сучасному українському волонтерстві.

У сучасному суспільстві волонтерська діяльність постає як важливий соціальний феномен, що сприяє зміцненню громадянського суспільства, формуванню соціальної відповідальності та розвитку альтруїстичних цінностей. Одним із ключових чинників, що зумовлюють участь особистості у волонтерській діяльності, є внутрішня мотивація, яка визначається системою внутрішніх переконань, цінностей, емоційних потреб та прагненням до самореалізації[1].

Важливу роль у формуванні такої мотивації відіграє емпатія – здатність людини співпереживати, розуміти емоційний стан іншого та реагувати на нього з позиції підтримки. Емпатія є психологічною основою гуманістичного ставлення до інших і стимулює активну допомогу, не очікуючи зовнішньої винагороди. Саме емпатичне сприйняття чужих труднощів створює внутрішній імпульс до участі у волонтерських ініціативах, оскільки людина, яка співчуває, відчуває особисту потребу діяти задля полегшення страждань інших.

Внутрішня мотивація до волонтерської діяльності характеризується прагненням діяти відповідно до власних переконань, цінностей і внутрішніх потреб. Вона є результатом інтеграції емоційних, когнітивних і моральних компонентів особистості, що визначають її схильність до альтруїстичної поведінки. Одним із провідних психологічних механізмів формування такої мотивації виступає емпатія – здатність розуміти внутрішній стан, переживання та емоції іншої людини, співпереживати їй і проявляти готовність до допомоги [2].

Розвиток емпатії сприяє становленню ціннісно-мотиваційної сфери волонтера. Людина, здатна співпереживати, сприймає допомогу іншим не як обов’язок чи форму соціальної активності, а як внутрішню потребу та джерело особистісного задоволення. Вона отримує позитивний емоційний досвід від того, що її дії приносять користь, полегшують біль або покращують життя інших людей. Таким чином, емпатія виступає психологічним підґрунтям для формування альтруїстичних мотивів, що зміцнюють внутрішню мотивацію до волонтерства [3].

На рівні міжособистісної взаємодії емпатія забезпечує глибше розуміння проблем інших, сприяє побудові довіри, формує почуття єдності та соціальної солідарності. Ці чинники, своєю чергою, підвищують відчуття значущості волонтерської діяльності, посилюють моральне задоволення та підтримують стійку мотивацію навіть у ситуаціях втоми, емоційного вигорання чи відсутності зовнішнього визнання [4].

З позиції гуманістичної психології емпатія тісно пов’язана з процесами самоактуалізації та самореалізації особистості. Участь у волонтерській діяльності дозволяє людині реалізувати свій потенціал, відчути власну значущість і знайти сенс у взаємодії з іншими. Внутрішня мотивація, підкріплена емпатійним ставленням, стає джерелом глибокого емоційного задоволення, що підтримує волонтера в його діяльності незалежно від зовнішніх обставин.

Важливо також зазначити, що емпатія не є статичною рисою – вона формується та розвивається протягом життя. Дослідження свідчать, що підвищення рівня емпатії можливе завдяки спеціально організованим тренін-

гам, рефлексивним практикам, участі у соціальних проєктах і взаємодії з людьми, які потребують допомоги. Розвиток емпатійних навичок у потенційних волонтерів має стати одним із пріоритетів освітніх і соціальних програм, спрямованих на підтримку волонтерського руху [5].

Таким чином, емпатія є не лише передумовою, а й рушійною силою розвитку внутрішньої мотивації до волонтерської діяльності. Вона забезпечує глибоку емоційну включеність, формує моральну відповідальність і підтримує відчуття особистісної реалізованості. Саме через емпатію волонтерство перетворюється з форми соціальної активності на ціннісно наповнену діяльність, що сприяє гармонійному розвитку як особистості волонтера, так і суспільства загалом.

Література: 1. Психологічні особливості волонтерської діяльності : матеріали наук.-практ. круглого столу (Київ, 31 берез. 2025 р.) / редкол. : С. А. Мозоль, О. В. Кульчицька, Н. С. Полудьонна, О. С. Христюк. Київ : НАВС, 2025. 124 с. URL: <https://elar.navs.edu.ua/server/api/core/bitstreams/ff39584c-dfb7-4957-81fe-93897ee0fee7/content>. 2. Лях Т. В. Междисциплінарна модель взаємодії державного-волонтерського партнерства: крос-секторне порівняння. Київ : КУБГ, 2021. 32 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/1179/1/T_LYAKH_VMDVD_KSP%26KO_IPSP.PDF. 3. Федосова, Л. Соціально-психологічна готовність молоді до волонтерської діяльності. *Психологія*. 2023. URL: <https://journals.maup.com.ua/index.php/psychology/article/view/2889>. 4. Луцик В., Хамуленко О., Землянко М., Повтарь Н., Бондаренко Г., Дацко А. Путівник з волонтерства в Україні: законодавство, менеджмент та найкращі практики. Київ, 2023. 89 с. URL: <https://cedem.org.ua/wp-content/uploads/2023/12/Putivnyk-z-volonterstva-v-Ukrayini-1.pdf>. 5. Карітас Україна. Digital Whole // Карітас Україна. Київ, 2022. URL: https://caritas.ua/wp-content/uploads/2022/02/5_ukr_digital_whole.pdf.

Стаття надійшла до редакції 12.11.2025 р.

ТЕРМІНОЛОГІЧНЕ ПОЛЕ ЕКОНОМІКИ: АФІКСАЦІЯ ЯК ПРОДУКТИВНИЙ СПОСІБ ТЕРМІНОТВОРЕННЯ

УДК 811.161.2'373.7:33

Стешенко О. О.

Здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня ІІ курсу
ННІ міжнародних відносин ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Анотація. Розглянуто афіксацію як продуктивний спосіб творення української економічної термінології. Проаналізовано префіксальні й суфіксальні моделі словотворення, їхні семантичні функції та роль у формуванні структурованого та точного термінологічного поля сучасної економіки.

Ключові слова: афіксація, економічна термінологія, префіксація, суфіксація, словотвір, термінологічне поле, українська мова.

